

Romani – imagine de ansamblu

Epistola către Romani este unică în Noul Testament. De regulă, epistolele nou-testamentale au fost scrise pentru soluționarea unor probleme concrete care au apărut în cadrul Bisericilor din primul secol. Mai întâi apărea problema, iar apoi un apostol scria o scrisoare către Biserica locală care se confrunta cu acea problemă. Astfel, după ce a început persecuția în anumite biserici, Petru le-a adresat o scrisoare (1 Petru) în care tratează din punct de vedere teologic și practic problematica suferinței. Atunci când Biserica a început să fie serios atacată de ereziile gnostice, Ioan a început să își redacteze epistolele sale. Când iudaizatorii au adus tulburare în Biserica din Galatia prin propovăduirea mântuirii prin faptele Legii, Pavel a scris o epistolă în care înălța harul lui Dumnezeu, iar atunci când imoralitatea a infectat Biserica din Corint, același Pavel a scris o epistolă a curăției. Și exemplele pot continua. Așa a fost conceput Noul Testament: în urma apariției unor obstacole și probleme în cadrul Bisericilor din primul secol, apostolii au scris anumite epistole către acele Biserici. Duhul Sfânt care a inspirat scrierea și conceperea Noului Testament a selectat în canonul Noului Testament acele epistole care soluționau problemele cu care Biserica lui Hristos avea să se confrunte în fiecare secol al existenței ei.

Epistola către Romani însă nu se încadrează în acest tipar. Ea nu pare a fi scrisă în urma apariției unei probleme specifice în Biserica din Roma. Într-adevăr, ea nu tratează o temă particulară ca celelalte epistole ale Noului Testament.

Atunci ce tratează epistola și care a fost scopul pentru care a fost scrisă?

În Faptele Apostolilor 18:1-19:20 Luca ne descrie apogeul lucrării misionare paulinice între Neamuri. Avem mai întâi biruința din Corint și apoi marea trezire din Efes care a zguduit întreaga Asie. După „cireșa de pe tort” a marii treziri din Efes (eșecul exorciștilor iudei și pocăința vrăjitorilor Efesului – vezi Fapte 19:13-20), Luca consemnează: „După ce s-au petrecut aceste lucruri, Pavel și-a pus de gând să se ducă la Ierusalim, trecând prin Macedonia și Ahaia.” „După ce voi merge acolo”, își zicea el, „trebuie să văd și Roma.”

Probabil că Pavel a fost entuziasmat de manifestarea puterii Evangheliei în Efes și prin Efes. Cucerirea spirituală a Efesului a însemnat o biruință spirituală asupra întregii Asii mici. Pavel pricepe mai bine ca niciodată importanța vestirii Evangheliei în capitalele Imperiului. Cucerirea Efesului a însemnat de fapt cucerirea Asiei Mici. Și atunci Pavel se gândește la cele două cetăți cheie din Marele Imperiu: Ierusalimul, capitala evreilor, și Roma, capitala Neamurilor. Sunt scriitori care spun că, dacă apărea o nouă coafură la Roma, peste maxim două luni o găseai chiar și în cele mai îndepărtate provincii ale Imperiului. Deci, cucerirea spirituală a Romei era o țintă strategică pentru lărgirea Împărăției lui Dumnezeu în tot Imperiul Roman. Dar oare nu avea încă o Biserică creștină? Ba da, și încă ce Biserică!

Pavel își scrie epistola către Biserica din Roma în drumul său spre Ierusalim din Fapte 20-21 (vezi Romani 15:22-33) în jurul anului 57 d.H.. Este posibil ca Pavel să fi fost în Corint în casa lui Gaiu (compară Rom. 16:23 cu 1 Cor. 1:14). Dar de ce scrie Pavel această epistolă? Care erau problemele specifice cu care se confruntau cei din Roma? Care erau bolile spirituale pe care vrea Pavel să le trateze în această epistolă?

În urma lecturii epistolei, descoperim că Biserica din Roma era o biserică sănătoasă din punct de vedere spiritual și că era formată din adevărați eroi ai credinței. Pavel le spune că credința lor este vestită în toată lumea (1:8) și nu le adresează pe parcursul epistolei cuvinte directe de

muștrare. În capitolul 16, când citim salutarile lui Pavel, ne minunăm de statutul spiritual al unora dintre membrii Bisericii din Roma.

Iată câteva atribute folosite de Pavel în dreptul lor:

1. Priscila și Acvila, tovarășii mei de lucru în Hrisos
2. Epenet, cel dintâi rod al Asiei pentru Hristos
3. Maria, care s-a ostenit mult pentru voi
1. Andronic și Iunia, rudele mele și tovarășii mei de temniță, care sunt cu vază între apostoli
1. Urban, tovarășul nostru de lucru în Hristos
1. Apele, încercatul slujitor al lui Hristos
1. Persida, care s-a ostenit mult pentru Domnul

Un alt pasaj-cheie pentru înțelegerea stării spirituale a destinatarilor este cel din capitolul 15: *„În ce vă privește pe voi, fraților, eu însumi sunt încredințat că sunteți plini de bunătate, plini și de orice fel de cunoștință, și astfel sunteți în stare să vă sfătuiți unii pe alții. Totuși, ici colea v-am scris mai cu îndrăzneală, ca să vă aduc din nou aminte de lucrurile acestea, în puterea harului pe care mi l-a dat Dumnezeu să fiu slujitorul lui Isus Hristos între Neamuri.”* (15:14-16a).

Pavel este pe deplin convins de autenticitatea maturității spirituale a Bisericii din Roma. Totuși, le scrie o epistolă pentru a le aduce aminte „*lucrurile acestea*”. Oare despre ce lucruri să fie vorba? Nu este greu să ne dăm seama că este vorba despre doctrinele fundamentale ale Evangheliei. Pavel are o dorință arzătoare să vestească Evanghelia celor din Roma pentru a întări și mai mult această Biserică minunată prin darurile sale cu totul speciale. Dar pentru că trebuia să treacă mai întâi prin Ierusalim și știind că acolo avea să treacă prin mari încercări (vezi Fapte 21 și Rom. 15:30-32), Pavel putea pune în calcul atât faptul că vizitarea Romei ar putea fi mult decalată (așa cum s-a și întâmplat), cât și faptul că ar putea să nu mai ajungă niciodată la Roma. Și atunci el le scrie această epistolă înainte de a intra în Ierusalim.

Astfel, le scrie doctrinele fundamentale ale Evangheliei, pe care dorea să le propovăduiască prin viu grai la Roma. Deci, pe de o parte, Pavel le vestește Evanghelia înainte să ajungă personal la Roma, iar pe de altă parte, pregătește predicarea Evangheliei la Roma prin trimiterea acestei scrisori. Biserica din Roma avea timp să citească epistola și apoi să îl „bombardeze” pe Pavel cu întrebări la sosirea sa. Gândiți-vă câte întrebări i-am pune noi apostolului cărții Romani dacă ne-ar vizita Biserica. Pavel își permite să abordeze teme mai complicate și să folosească un limbaj teologic complex, dat fiind statutul spiritual al destinatarilor lui.

Astfel, începem să întrezărim motivul pentru care epistola către Romani este unică în tot Noul Testament: dacă în celelalte epistole Evanghelia este prezentată pe scurt și sunt dezvoltate doar acele aspecte care erau relevante pentru problemele specifice ale Bisericii, acum, în Romani, Pavel nu mai tratează o problemă specifică, ci așterne pe hârtie în mod coerent și sistematic toate doctrinele fundamentale ale Evangheliei. Este singura epistolă care își propune acest lucru. Așa că epistola către Romani nu face altceva decât să ne prezinte Evanghelia vestită de Pavel. Și putem spune că, la fel cum cucerirea spirituală a Romei era un element strategic pentru cucerirea întregului Imperiu Roman, la fel studierea epistolei către Romani este un element cheie în cucerirea întregii Scripturi.

Și cum spunea cineva:

„Cine înțelege Romani, înțelege de fapt întreaga Scriptură.”

Astfel, epistola se structurează pe doctrinele fundamentale ale Evangheliei.

Propunem pentru început următoarea împărțire a epistolei:

I:1-17 Introducere

Pavel își declară scopul epistolei, și anume acela de a le prezenta creștinilor din Roma doctrinele esențiale ale Evangheliei lui Hristos.

II.1:18-3:20 Vinovăția iremediabilă a întregii omeniri

Pavel dovedește că atât Neamurile, cât și Iudeii sunt vinovați înaintea Dumnezeului pe care L-au necinstit și total neputincioși în a se îndreptăți înaintea lui Dumnezeu prin propriile fapte.

III. 3:21-5:21 Îndreptățirea prin credință

Pavel demonstrează în lumina Vechiului Testament că, din punct de vedere subiectiv, îndreptățirea este posibilă doar prin credință, și că din punct de vedere obiectiv, îndreptățirea noastră a impus reprezentarea noastră în moarte prin Hristos, cel de al doilea Adam.

IV. 6:1-8:39 Sfințirea lucrată de Duhul Sfânt

Pavel demonstrează că a doua etapă a procesului mântuirii creștinului este sfințirea. Aceasta este posibilă doar în Hristos și doar prin Duhul Sfânt; sfințirea presupune și suferință, însă este susținută cu putere de dragostea lui Dumnezeu din inimile noastre.

V. 9:1-11:36 Lepădarea temporară a lui Israel și pericolul căderii din har

Această secțiune pare a fi cea mai controversată secțiune a cărții. Este evident faptul că Pavel ne explică de ce a fost lepădat Israel de Domnul și ne dă în același timp certitudinea revenirii sale în planurile lui Dumnezeu. Dar reprezintă acest subiect o doctrină fundamentală a Evangheliei? Sunt interpretări teologice care susțin că, dincolo de relevanța temei pentru cei din vremea respectivă (Israel și Neamurile), incursiunea în istoria lui Israel reprezintă de fapt o exemplificare a unei doctrine fundamentale a Evangheliei. Dar care să fie aceasta? Unii spun că ar fi vorba de predestinare, iar alții de pericolul căderii din har etc. Este prematur să ne pronunțăm acum. Totuși, din pricina unei paralele cu Vechiul Testament pe care o vom dezvolta mai jos, am lăsat în titlul acestei secțiuni doctrina căderii din har.

VI. 12:1- 15:13 Roada dragostei - aspecte practice

Pavel ne vorbește în această secțiune tot despre sfințirea creștinului, sfințire care trebuie să aibă ca rod dragostea. Însă dacă în secțiunea a IV-a el abordează procesul sfințirii din punct de vedere teologic, acum el insistă pe aspectele practice, de zi cu zi ale sfințirii.

VII. 15:14-16:27 Încheierea epistolei

Este o încheiere foarte lungă în care putem afla mai multe atât despre destinatari, cât și despre Pavel și scopul cu care el a scris această epistolă.

Vorbeam mai sus despre o paralelă cu Vechiul Testament. De la începutul epistolei, Pavel subliniază rădăcinile vechi-testamentale ale epistolei (vezi 1:2). Știm că în Vechiul Testament doctrinele fundamentale ale relației omului cu Dumnezeu le găsim în Pentateuh.

Și într-adevăr, putem observa o paralelă între structura epistolei către Romani și structura Pentateuhului.

Evangelia lui Pavel	Pentateuh
Vinovăția lumii și îndreptățirea prin credință	Genesa – ne prezintă căderea omului în păcat și îndreptățirea prin credință a lui Avraam și a seminței lui
Sfințirea lucrată de Duhul Sfânt	Exod, Levitic – insistă pe necesitatea ascultării de legământ și a sfințirii după modelul sfințeniei lui Dumnezeu, pentru ca relația cu Dumnezeu să poată continua
Lepădarea lui Israel și pericolul căderii în har	Numeri – ne descoperă pericolul pierderii lației cu Dumnezeu
Roadă dragostei – aspecte practice	Deuteronom - o sinteză practică a Legii: să-i iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot cugetul tău...

Această paralelă este fascinantă și ne sugerează care ar fi rolul secțiunii despre Israel. Însă dincolo de această paralelă, e important să studiem fiecare secțiune în parte și să-i descoperim profunzimile.